



# Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.168.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

**Pan**

**Szymon Hołownia**

**Marszałek Sejmu**

**Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8918 Pani Posłanki Iwony Marii Kozłowskiej, w sprawie projektu ustawy o asystencji społecznej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

30 kwietnia 2025 r. projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami został skierowany na posiedzenie Stałego Komitetu Rady Ministrów, który 8 maja b.r. rozpoczął nad nim prace.

Wszystkie uwagi zgłoszone przez ekspertów, organizacje społeczne lub inne podmioty, wraz ze stanowiskiem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, udostępniono w tabelach dołączonych do projektu zamieszczonego na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny w pozycjach: „2. Uzgodnienia”, „3. Konsultacje publiczne” i „4. Opiniowanie”, pod adresem: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12392400>

Zgodnie z projektem ustawy asystencję osobistą organizują i realizują powiaty oraz podmioty wpisane do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej (w tym organizacje pozarządowe), a także gminy, jeżeli powiat zawrze z nimi porozumienie dotyczące organizowania i realizowania asystencji osobistej w trybie ustawy o samorządzie powiatowym. Zadania te będą zatem realizowane na najniższym poziomie samorządowym, zarówno na obszarze wiejskim, jak i miejskim.

Projekt przewiduje zapewnienie wnioskodawcy wsparcia, niezależnie od miejsca jego zamieszkania, już na etapie składania przez niego wniosku o asystencję osobistą. W przypadku zaistnienia przyczyn uniemożliwiających osobie z niepełnosprawnościami złożenie wniosku o asystencję osobistą w związku z jej wykluczeniem cyfrowym, komunikacyjnym lub w związku z innymi przyczynami uniemożliwiającymi dotarcie do miejsca złożenia wniosku, powiat lub działająca na jego zlecenie organizacja pozarządowa bądź gmina zapewnia dostęp do środków technicznych, umożliwiających złożenie wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej oraz zapewnia pomoc w złożeniu wniosku drogą elektroniczną w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby z niepełnosprawnością (na pisemny lub ustny wniosek osoby z niepełnosprawnością, przedstawiciela osoby z niepełnosprawnością bądź osoby upoważnionej).

Projekt ustawy wprowadza obowiązek realizacji usługi asystencji przez powiaty. Zadania te mogą być realizowane również przez działające na jego terenie organizacje pozarządowe lub gminy (różnicowanie na obszar miejski czy wiejski nie występuje w tym wypadku. Każda osoba z niepełnosprawnościami będzie miała takie same prawo ubiegania się o wsparcie w formie asystencji osobistej, niezależnie od miejsca zamieszkania).

Podstawowym celem projektu ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami jest systemowe uregulowanie dostępu do przedmiotowej usługi. Asystencja osobista jest

formą pomocy powalającą znacząco zwiększyć niezależność osób wymagających intensywnego wsparcia (persons with high-support needs). Usługa polega na indywidualnym wsparciu osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu codziennych czynności, których nie są one w stanie realizować na równi z innymi i ma na celu ich aktywne włączenie oraz zwiększenie ich udziału w życiu społecznym i zawodowym.

Funkcjonujące dotychczas rozwiązania nie zapewniały trwałych i powszechnych warunków realizacji usługi asystencji osobistej, ponieważ mają one charakter konkursowy lub tylko regionalny. Wprowadzenie omawianych propozycji stanowi gest wyjścia naprzeciw postanowieniom art. 19 Konwencji ONZ o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami, którą Polska ratyfikowała w roku 2012, stanowiącym o prawie osób z niepełnosprawnościami do niezależnego życia i pełnego włączenia w społeczność lokalną. Niniejszy projekt ma również oparcie w prawach i wolnościach osobistych zapewnionych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności w artykule 69, który gwarantuje osobom niepełnosprawnym m.in. pomoc w zabezpieczeniu egzystencji oraz komunikacji społecznej.

Projektowana ustawa realizuje postulaty zgłaszane od wielu lat przez osoby z niepełnosprawnościami i stronę społeczną. Przy tworzeniu zawartych w niej regulacji wzięto pod uwagę wnioski i rozwiązania wypracowane w licznych projektach i pilotażach. Usługa asystencji osobistej umożliwi osobom z niepełnosprawnościami podejmowanie i realizowanie decyzji dotyczących ich codziennego życia. Pozwala to na przeciwdziałanie dyskryminacji oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami w pełnieniu ról społecznych i zawodowych, które bez tego byłyby znacznie utrudnione. Projekt ustawy określa:

- warunki nabywania prawa do asystencji osobistej;
- zasady ustalania, finansowania i realizacji asystencji osobistej;
- zadania realizatorów asystencji osobistej;
- zasady nadzoru nad działalnością realizatorów asystencji osobistej;
- zadania organów władzy publicznej w sprawach asystencji osobistej.

Ustawa o asystencji osobistej umożliwi osobom z niepełnosprawnościami złożenie wniosku o przydzielenie asystenta i korzystanie z jego usługi bezpłatnie. Wniosek będzie można złożyć z pomocą systemu teleinformatycznego udostępnionego przez ZUS oraz za pomocą systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Będą mogli go złożyć obywatele Polski lub cudzoziemcy dopuszczeni również do pobierania świadczenia wspierającego.

Do ubiegania się o bezpłatną asystencję osobistą uprawnione będą osoby:

- w wieku 18-65 lat, posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które uzyskają w skali poziomu potrzeby wsparcia łącznie co najmniej 80 punktów,
- osoby w wieku 13-18 lat, posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub (w wypadku osób poniżej 16 roku życia, które nie mają jeszcze orzeczenia o stopniu niepełnosprawności) orzeczenie o niepełnosprawności z określonymi wskazaniami.

Prawo do asystencji osobistej ustalane będzie na wniosek. Zgodnie z projektem ustawy inicjatywa w sprawie przyznania prawa do asystencji osobistej należy przede wszystkim do osoby z niepełnosprawnością. Jednocześnie, dla zagwarantowania realnego dostępu do tej formy wsparcia osobom, które ze względu na swoją sytuację życiową, zdrowotną lub prawną nie są w stanie samodzielnie wystąpić z odpowiednim wnioskiem, przewidziano możliwość jego złożenia – za zgodą osoby zainteresowanej – przez inne uprawnione podmioty. Należą do nich: przedstawiciel ustawowy, kurator osoby ubezwłasnowolnionej częściowo, osoba

pełniącą funkcję rodziny zastępczej, prowadzący rodzinny dom dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Prawo do asystencji i liczba przyznanych miesięcznie godzin będą ustalane w drodze decyzji przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności na podstawie:

- formularza samooceny,
- obserwacji codziennego funkcjonowania osoby z niepełnosprawnościami,
- wywiadu bezpośredniego z osobą z niepełnosprawnościami lub – jeśli jest to konieczne dla właściwego rozpoznania jej potrzeb – osobą stale ją wspierającą,
- oceny poziomu potrzeby wsparcia, ze wskazaniem zdolności do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz rodzajem wymaganego wsparcia, ustalonych na podstawie art. 6b<sup>6</sup> ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- przy zastosowaniu formularza oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej i na podstawie potrzeb w zakresie asystencji osobistej osoby ubiegającej się o prawo do tej usługi.

Za organizację asystencji osobistej będzie odpowiedzialny jej realizator. Zgodnie z projektem ustawy realizatorem może być powiat, podmioty wpisane do Rejestru Realizatorów, albo gminy (na podstawie porozumienia zawartego z powiatami w trybie ustawy o trybie ustawy o samorządzie powiatowym). Osoba z niepełnosprawnościami sama wybiera jednego realizatora za pomocą systemu informatycznego, utworzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Osoba z niepełnosprawnością będzie mogła sama wskazać asystenta realizatorowi. Jeżeli osoba z niepełnosprawnościami sama nie wskaże realizatorowi wybranego przez siebie asystenta, realizator usługi przedstawi jej co najmniej dwóch kandydatów, którzy są zdolni do świadczenia asystencji osobistej użytkownikowi - zgodnie ze wskazówkami zawartymi w formularzu samooceny potrzeb dotyczących asystencji osobistej oraz szczególnymi potrzebami użytkownika – spośród kandydatów na asystentów osobistych wpisanych do Rejestru asystentów. Osoba niepełnoletnia i ubezwłasnowolniona dokonuje wyboru za zgodą przedstawiciela ustawowego.

Po wyborze asystenta, osoba z niepełnosprawnościami, asystent i realizator podpisują kontrakt trójstronny, w którym określają zasady realizacji usługi. Pełnoletnia osoba z niepełnosprawnościami może sama zatrudnić asystenta składając odpowiednie oświadczenie oraz przechodząc pomyślnie specjalne szkolenie dotyczące samodzielnego zatrudniania asystenta osobistego i zarządzania asystencją osobistą. W tym przypadku osoba z niepełnosprawnościami zawiera z asystentem osobistym kontrakt dwustronny.

W projektowanej ustawie przewiduje się, że asystent może udzielać osobie z niepełnosprawnością wsparcia w:

- czynnościach związanych z higieną,
- czynnościach medyczno-pielęgnacyjnych,
- czynnościach w gospodarstwach domowych,
- przemieszczaniu się,
- komunikowaniu się z innymi osobami,
- podejmowaniu aktywności życiowej, w tym osobistej, społecznej i zawodowej.

Asystencja osobista jest finansowana z budżetu państwa.

Szczegółowe regulacje dotyczące zadań oraz sposobu ich realizacji przez zobligowane do tego podmioty i organy - są określone w projekcie ustawy. Natomiast opis wydatków budżetowych na poszczególne zadania zawiera Ocena Skutków Regulacji do projektu ustawy.

Aktualna wersja ustawy, skierowana na posiedzenie Stałego Komitetu Rady Ministrów, znajduje się na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny w pozycji „9. Stały Komitet Rady Ministrów”:

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12392400/katalog/13099589#13099589>

Z wyrazami szacunku

**z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej**

**Łukasz Krason**

**Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych**

**Sekretarz Stanu**

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/